

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Екологічне та земельне право

Змістовий модуль «ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО»
для студентів

спеціальності	081 Право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	081.00.01 Право

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
16.49/23
(підпис) (прізвище, ім'я, по-батькові)
2023р.

Київ – 2023

Розробник: Байталюк Ольга Михайлівна, старший викладач кафедри приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Байталюк Ольга Михайлівна, старший викладач кафедри приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «17» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри публічного та приватного права

 (Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з керівником проектної групи освітньої програми
081.00.01 Право

2022 р.

Гарант освітньої програми

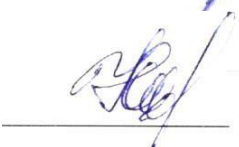
(Наталія СЕРГІЄНКО)

Робочу програму

перевірено

2022 р.

Заступник декана

(Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 2023-2024 н.р. (Л.В. Орел) «30» серпня 2023р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Екологічне та земельне право		
<i>Вид дисципліни</i>	основна	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	5/150	
<i>Курс</i>	3	4
<i>Семестр</i>	5	8
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	2	
<i>Обсяг кредитів</i>	5	5
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	150	150
<i>Аудиторні</i>	70	20
<i>Модульний контроль</i>	10	-
<i>Семестровий контроль</i>		
<i>Самостійна робота</i>	70	130
<i>Форма семестрового контролю</i>	Залік	Залік
Змістовий модуль «ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО»		
<i>Курс</i>	3	3
<i>Семестр</i>	5	5
<i>Обсяг кредитів</i>	3	3
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	90	90
<i>Аудиторні</i>	42	12
<i>Модульний контроль</i>	6	-
<i>Семестровий контроль</i>		
<i>Самостійна робота</i>	42	78
<i>Форма семестрового контролю</i>	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – якісне засвоєння студентами юридичних понять, знань, правових норм у сфері відносин, що становлять предмет земельного права, оволодіння теорією і методологією земельного права, вивчення законодавства у галузі землекористування, охорони та відтворення земельних ресурсів, формування у них навичок щодо правильного застосування на практиці отриманих знань, та правових норм при вирішенні конкретних завдань, вироблення у студентів нового якісного стану екологічного мислення, формування культури особистості, яка проявляється в її еколого-правовій свідомості, мисленні, поведінці та практичній діяльності.

Завдання. Завданням навчальної дисципліни є:

- вивчення студентами предмета та загальних понять правових відносин, які регулює земельне право, ознайомлення та вміння орієнтуватися у законодавстві, що регулює земельні правовідносини;
- з'ясування правового режиму форм власності відносно землі;
- формування у студентів уявлення про правовий статус державних органів, що здійснюють контроль у сфері землекористування та охорони земель;
- знати підстави набуття та припинення права власності на землі;

- знання складу та категорій земель України;
- формування навичок пошуку та опрацювання нормативної бази;
- формування вміння працювати з юридичною літературою та готувати реферати.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

- ЗК1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК7.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК9.** Здатність працювати в команді.
- ЗК10.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК11.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК12.** Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
- ЗК14.** Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК) -

- СК2.** Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.
- СК3.** Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.
- СК7.** Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, зокнайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
- СК8.** Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
- СК11.** Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- СК12.** Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
- СК13.** Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
- СК14.** Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
- СК15.** Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
- СК16.** Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення

Робота в Центрі практичної юриспруденції

Під час занять в Центрі з дисципліни «Земельне право» кожен студент має бути готовим викласти свої міркування з обговорюваних питань і аргументовано відстоювати свою позицію, яка містить аналіз вимог чинного законодавства, науково-методичної літератури, розумну критику, вміння поєднувати теоретичний матеріал з практичною діяльністю працівників юридичної сфери.

Обговорення питань теми може відбуватися у різних формах: співбесіди, загальної дискусії, вирішення практичних професійних ситуацій.

Метою занять в Центрі є засвоєння студентами теоретичних знань у сфері правового регулювання цивільних відносин та набуття практичних навичок для вирішення конкретних юридичних ситуацій. Під час їх проведення студенти повинні:

- самостійно аналізувати правові явища в сфері земельного права;
- надавати консультації з правових питань в сфері земельного права;
- розв'язувати практичні завдання, що виникають при застосуванні норм права до конкретних практичних ситуацій та складати відповідні документи.

3. Програмні результати навчання

Студент має знати та розуміти, вміти:

ПРН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію

ПРН14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.

ПРН15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН16. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.

ПРН17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

ПРН19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

ПРН21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ПРН23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1. Земельні правовідносини та порядок їх регулювання						
Тема 1.Земельне право України: предмет, метод, принципи, джерела	11	2	2	2		5
Тема 2.Право власності на землю	11	2	2	2		5
Тема 3. Право користування землею	11	2	2	2		5
Тема 4.Набуття і реалізація прав на землю	9	2	-	2		5
Модульний контроль	2					
Разом за змістовим модулем 1	44	8	6	8		20
Змістовий модуль 2. Управління в галузі земельних відносин та охорона земель						
Тема 5.Управління в галузі земельних відносин	11	2	2	2		5
Тема 6. Склад та категорії земель України	11	2	2	2		5
Тема 7. Правове регулювання плати за землю	9	2	2			5
Тема 8. Охорона земель	11	2	-	2		7
Модульний контроль	4					
Разом за змістовим модулем 2	46	8	6	6		22
Усього	90	16	12	14		42

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1. Земельні правовідносини та порядок їх регулювання						
Тема 1.Земельне право України: предмет, метод, принципи, джерела	12	1	1			10
Тема 2.Право власності на землю	12	1	1			10
Тема 3. Право користування землею	11	-	-	1		10
Тема 4.Набуття і реалізація прав на землю	11	-	-	1		10
Разом за змістовим модулем 1	46	2	2	2		40
Змістовий модуль 2. Управління в галузі земельних відносин та охорона земель						
Тема 5.Управління в галузі земельних відносин	12	1	1			10
Тема 6. Склад та категорії земель України	11	-	-	1		10
Тема 7. Правове регулювання плати за землю	12	1	1			10
Тема 8. Охорона земель	9	-	-	1		8

Разом за змістовим модулем 2	44	2	2	2		38
Усього	90	4	4	4		78

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Земельні правовідносини та порядок їх регулювання

Тема 1. Земельне право України: предмет, метод, принципи, джерела

Історія розвитку земельного права в Україні. Поняття земельного права як галузі права, як науки та навчальної дисципліни. Предмет земельного права: поняття, загальна характеристика.

Джерела земельного права: поняття, види та загальна характеристика.

Методи регулювання земельних відносин. Диспозитивний та імперативний методи земельного права. Загальні (конституційні), міжгалузеві та галузеві принципи земельного права.

Функції земельного права.

Принципи земельного права: конституційні, загально-правові, спеціальні.

Співвідношення земельного права з суміжними галузями права – конституційними, адміністративним, цивільним, природноресурсовим і екологічним правом.

Система земельного права як сукупність правових інститутів.

Рекомендовані джерела: базові [1-103], додаткові [4; 9-10; 30-35; 39-42].

Додаткові ресурси: [1-3; 9-10].

Тема 2. Право власності на землю.

Поняття та зміст права власності на землю. Об'єктивне та суб'єктивне розуміння права власності на землю. Земельна ділянка як об'єкт права власності на землю. Формування земельної ділянки як об'єкта цивільних прав.

Суб'єкти права власності на землю. Право власності на землю громадян. Право власності на землю юридичних осіб. Право власності на землю територіальних громад. Право власності на землю держави. Право власності на землю іноземних держав. Спільна власність на земельну ділянку. Виникнення права спільної часткової власності на земельну ділянку. Володіння, користування та розпорядження спільною земельною ділянкою, що перебуває у спільній частковій власності. Спільна сумісна власність на земельну ділянку. Права і обов'язки власників земельних ділянок.

Рекомендовані джерела: базові [1-11; 13; 20-21; 23-24; 28-30; 32; 36-40; 42-45; 50; 54-57; 59-66; 68-69; 72-76; 79-82; 87; 89; 92; 96-103], додаткові [13-23; 25-36; 38-47; 49-52; 56; 60-61].

Додаткові ресурси: [1-3; 5-6; 8-10].

Тема 3. Право користування землею.

Поняття і види права землекористування. Право постійного користування земельною ділянкою. Право оренди земельної ділянки. Право концесіонера на земельну ділянку.

Права і обов'язки землекористувачів. Захист і гарантії прав власників землі та землекористувачів.

Обмеження права на землю.

Особливості земельного правокористування в умовах воєнного стану.

Рекомендовані джерела: базові [1-11; 17-18; 20-21; 23-24; 26; 28; 32; 39-40; 42-45; 50; 54-57; 59-62; 65-66; 68-69; 72; 74-75; 79-82; 87; 89; 91-92; 94-103], додаткові [1-2; 4-11; 14--23; 25-26; 28-44; 46-52; 55-57; 60-61].

Додаткові ресурси: [1-3; 5-6; 8-10].

Тема 4. Набуття і реалізація прав на землю

Основні підстави й умови набуття прав на землю із земель державної та комунальної власності.

Особливості набуття прав на землю територіальними громадами і державою. Умови і порядок придбання і передачі земельних ділянок громадянам. Умови і порядок надання земельних ділянок юридичним особам у постійне користування та в оренду. Виникнення та оформлення речових прав на земельну ділянку.

Особливості продажу земельних ділянок державної або комунальної власності іноземним державам, іноземним юридичним особам. Підстави припинення прав на землю. Порядок вирішення земельних спорів.

Рекомендовані джерела: базові [1-11; 13-14; 17-18; 20-21; 23; 26; 28; 32; 39-43; 45; 50; 54-57; 59-60; 64-65; 67-69; 72; 74-76; 79-82; 87; 89; 94; 96-103], додаткові [1-2; 4-11; 13-14; 16-23; 25-26; 28-52; 55-57; 60-61].

Додаткові ресурси: [1-3; 5-6; 8-10].

Змістовий модуль 2. Управління в галузі земельних відносин та охорона земель

Тема 5. Управління в галузі земельних відносин.

Повноваження державних органів у галузі земельних відносин. Поняття і зміст землеустрою. Державний земельний кадастр.

Контроль за використанням і охороною земель та їх моніторинг.

Рекомендовані джерела: базові [1-10; 13; 17-18; 20-21; 26; 28; 32; 39-43; 45; 50-57; 59-60; 62; 64-66; 69; 72-76; 78-82; 86-87; 89; 92-94; 96-103], додаткові [1-7; 9-12; 15-22; 25-26; 28-37; 39-43; 48-52; 55; 60-61].

Додаткові ресурси: [1-10].

Тема 6. Склад та категорії земель України

Склад і цільове призначення земель України. Характеристика окремих категорій земель. Землі сільськогосподарського призначення. Землі житлової та громадської забудови. Землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. Землі оздоровчого і рекреаційного призначення. Землі історико-культурного і лісгосподарського призначення. Землі водного фонду. Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

Рекомендовані джерела: базові [1-17; 21; 24; 26; 28; 31; 33-40; 42-46; 48-53; 56; 58-79; 82-103], додаткові [1-7; 9-12; 14-22; 25-42; 45-48; 50-61].

Додаткові ресурси: [1-10].

Тема 7. Правове регулювання плати за землю

Загальні правові засади плати за землю. Земельний податок: порядок обчислення і сплати. Звільнення від сплати земельного податку. Орендна плата за землю. Пільги щодо плати за землю.

Підстави притягнення до відповідальності за порушення законодавства про плату за землю.

Рекомендовані джерела: базові [1-10; 13; 20-21; 26; 28; 32; 39-43; 45; 50; 54-60; 62-69; 72; 75-76; 78-82; 87; 92; 94; 96-103], додаткові [1-2; 4; 6-11; 13-22; 25-42; 44-56; 60-61].

Додаткові ресурси: [1-10].

Тема 8. Охорона земель

Поняття та зміст правової охорони земельних ресурсів. Правова охорона земель як просторово-територіального базису. Правова охорона ґрунтів. Правовий режим екологічно уражених земель.

Відповідальність за порушення законодавства України про охорону земель.

Рекомендовані джерела: базові [1-10; 13; 17-18; 20-21; 26; 28; 40; 43-45; 47; 50; 54-57; 64-66; 71; 73; 75; 77-78; 83-88; 91-103], додаткові [1-4; 6-10; 14-22; 25-26; 28-36; 39; 42; 45-53; 55-56; 60-61].

Додаткові ресурси: [1-10].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2	
			К-ть одиниць	Макс. кількість	К-ть одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	4	4	4	4
2	Відвідування семінарських занять	1	3	3	3	3
3	Відвідування практичних занять	1	4	4	3	3
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
5	Робота на семінарських заняттях	10	3	30	3	30
6	Робота на практичних заняттях	10	4	40	3	30
7	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	2	50
8	Написання реферату	15			1	15
	Разом:	-	-	111	-	140
	Максимальна кількість балів:		251			
	Розрахунок коефіцієнта		0,398			
	Підсумковий бал		100			

для заочної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2	
			К-ть одиниць	Макс. кількість	К-ть одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
2	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
3	Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
5	Робота на семінарських заняттях	10	1	10	1	10
6	Робота на практичних заняттях	10	1	10	1	10
7	Написання реферату	15			1	15
	Разом:	-		28		43
	Максимальна кількість балів:		71			
	Розрахунок коефіцієнта		1,408			
	Підсумковий бал		100			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Тема 1. Земельне право України: предмет, метод, принципи, джерела

1. Історія розвитку земельного права в Україні.
2. Поняття земельного права як галузі права, як науки та навчальної дисципліни.
3. Предмет земельного права: поняття, загальна характеристика.
4. Джерела земельного права: поняття, види та загальна характеристика.
5. Методи регулювання земельних відносин. Диспозитивний та імперативний методи земельного права. Загальні (конституційні), міжгалузеві та галузеві принципи земельного права.
6. Функції земельного права.
7. Принципи земельного права: конституційні, загально-правові, спеціальні.
8. Співвідношення земельного права з суміжними галузями права – конституційними, адміністративним, цивільним, природноресурсовим і екологічним правом.
9. Система земельного права як сукупність правових інститутів.

Тема 2. Право власності на землю.

1. Поняття та зміст права власності на землю.
2. Об'єктивне та суб'єктивне розуміння права власності на землю.
3. Земельна ділянка як об'єкт права власності на землю.
4. Формування земельної ділянки як об'єкта цивільних прав.
5. Суб'єкти права власності на землю.
6. Право власності на землю громадян.
7. Право власності на землю юридичних осіб.
8. Право власності на землю територіальних громад.
9. Право власності на землю держави.
10. Право власності на землю іноземних держав.
11. Спільна власність на земельну ділянку.
12. Виникнення права спільної часткової власності на земельну ділянку.
13. Володіння, користування та розпорядження спільною земельною ділянкою, що перебуває у спільній частковій власності.
14. Спільна сумісна власність на земельну ділянку.
15. Права і обов'язки власників земельних ділянок.

Тема 3. Право користування землею.

1. Поняття і види права землекористування.
2. Право постійного користування земельною ділянкою.
3. Право оренди земельної ділянки.
4. Право концесіонера на земельну ділянку.
5. Права і обов'язки землекористувачів.
6. Обмеження права на землю.

Тема 4. Набуття і реалізація прав на землю

1. Основні підстави й умови набуття прав на землю із земель державної та комунальної власності.

2. Особливості набуття прав на землю територіальними громадами і державою.
3. Умови і порядок придбання і передачі земельних ділянок громадянам.
4. Умови і порядок надання земельних ділянок юридичним особам у постійне користування та в оренду.
5. Виникнення та оформлення речових прав на земельну ділянку.
6. Особливості продажу земельних ділянок державної або комунальної власності іноземним державам, іноземним юридичним особам.
7. Підстави припинення прав на землю.
8. Порядок вирішення земельних спорів.

Тема 5. Управління в галузі земельних відносин.

1. Повноваження державних органів у галузі земельних відносин.
2. Поняття і зміст землеустрою.
3. Державний земельний кадастр.
4. Контроль за використанням і охороною земель та їх моніторинг.

Тема 6. Склад та категорії земель України

1. Склад і цільове призначення земель України.
2. Характеристика окремих категорій земель:
 - землі сільськогосподарського призначення;
 - землі житлової та громадської забудови;
 - землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення;
 - землі оздоровчого і рекреаційного призначення;
 - землі історико-культурного і лісгосподарського призначення;
 - землі водного фонду;
 - землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

Тема 7. Правове регулювання плати за землю

1. Загальні правові засади плати за землю.
2. Земельний податок: порядок обчислення і сплати.
3. Звільнення від сплати земельного податку.
4. Орендна плата за землю.
5. Пільги щодо плати за землю.
6. Підстави притягнення до відповідальності за порушення законодавства про плату за землю.

Тема 8. Охорона земель

1. Поняття та зміст правової охорони земельних ресурсів.
2. Правова охорона земель як просторово-територіального базису.
3. Правова охорона ґрунтів.
4. Правовий режим екологічно уражених земель.
5. Відповідальність за порушення законодавства України про охорону земель.

Завдання:

1. Підприємство отримало в користування земельні ділянки сільськогосподарського призначення для сільськогосподарського виробництва. Які ставки необхідно застосувати при розрахунку земельного податку для сільськогосподарських угідь, які розташовані за межами населеного пункту?

2. При визначенні суми земельного податку до показників нормативної грошової оцінки ріллі застосовується коефіцієнт 1,756. Чи буде такий коефіцієнт застосовуватись сільськогосподарськими підприємствами при розрахунку суми фіксованого сільськогосподарського податку?
3. Чи передбачена відповідальність до власника землі або землекористувача за неподання або несвоєчасного подання податкової декларації з плати за землю за нововідведені земельні ділянки?
4. Фізична особа – власник земельної ділянки (для ведення особистого селянського господарства) здає в оренду земельну ділянку юридичній особі – платнику фіксованого сільськогосподарського податку. Який порядок сплати до бюджету земельного податку та фіксованого сільськогосподарського податку?
5. Фермерське господарство, яке є платником фіксованого сільськогосподарського податку, має в користуванні земельні ділянки – сільськогосподарські угіддя та земельні ділянки під виробничими будівлями, які є землями сільськогосподарського призначення, але не є сільськогосподарськими угіддями. Чи буде сплачувати господарство земельний податок за земельні ділянки під будівлями?
6. Чи може юридична особа – платник ФСП, до якої при реорганізації приєдналась інша юридична особа, залишитись на сплаті ФСП у рік реорганізації та за яких умов?
7. Садівницьке товариство має державний акт на право постійного користування земельною ділянкою за межами населеного пункту. В державному акті вказана загальна площа земельної ділянки та окремо площа під багаторічними насадженнями. Як правильно будуть оподатковуватись землі товариства?
8. Пансіонату на земельну ділянку, на якій розташована територія парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва, видано Державний акт на право постійного користування. Відповідно до охоронного зобов'язання на парк-пам'ятку садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення, зареєстрованого в обласному Державному управлінні екологічної безпеки, землекористувачем даного парку є пансіонат (організаційно-правова форма – закрите акціонерне товариство). Чи буде користуватися пільгою по сплаті земельного податку пансіонат, який розташований на земельних ділянках парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва.
9. Підприємства з видобутку корисних копалин для виробництва нерудних будівельних матеріалів (щебінь, бутовий камінь) мають земельні площі в межах населених пунктів, на яких розташовані кар'єри для видобутку корисних копалин, промислові майданчики з переробним комплексом, інженерно-технічні комунікації, місця складування розкривних порід і відходів виробництва, склади вибухових матеріалів. Ряд підприємств мають земельні ділянки у постійному користуванні, інші – оформили на них право оренди. Як правильно буде здійснюватися оподаткування земельних ділянок таких підприємств?
10. Чи буде застосовуватись підвищувальний коефіцієнт при розрахунку суми земельного податку юридичною особою, яка має охоронний договір, і якщо об'єкт, в якому здійснює свою діяльність юридична особа, належить до об'єкта історико-культурного призначення?
11. Приватна середня загальноосвітня школа уклала з міською радою договір оренди на земельну ділянку, який пройшов державну реєстрацію. Чи може заклад користуватись пільгою при оподаткуванні земельної ділянки?
12. Комунальний заклад охорони здоров'я, який звільнений від сплати земельного податку, оскільки фінансується з місцевого бюджету, орендує приміщення у підприємства, що є платником земельного податку. Чи підлягає сплаті таким закладом сума земельного податку орендодавцю за договором оренди?

Критерії оцінювання самостійної роботи

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням різних завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання модульного контролю

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів з дисципліни «Екологічне та земельне право» здійснюється у формі заліку після вивчення змістових модулів «Екологічне право», «Земельне право».

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

для денної форми навчання

Разом: 90 год., із них: лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., практичні заняття – 14 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 42 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі (бали)	Змістовний модуль I. (111 б)				Змістовний модуль II. (140 б)		
Лекції (бали)	Л1(1бал) Л2(1бал)	Л3(1бал)	Л4(1бал)		Л5(1бал) Л6(1бал)	Л7(1бал)	Л8 (1бал)
Семінарські заняття (бали)		С1 1-11 балів	С2 1-11 балів	С3 1-11 балів	С4 1-11 балів	С5 1-11б	С6 1-11б
Практичні заняття	ПР 1 1-11 балів	ПР 2 1-11 балів	ПР3 1-11 балів	ПР4 1-11 балів	ПР 5 1-11б	ПР 6 1-11б	ПР 7 1-11 ба.

(бали)							
Поточний контроль	МКР 1 (25 балів)				МКР 2(25 балів) МКР 3 (25 балів) Написання реферату (15 б)		
СР (бали)	5 балів				5 балів		
Підсумковий контроль (вид, бали)	Проміжний контроль (100 балів)						

для заочної форми навчання

Разом: 90 год., із них: лекції – 4 год., семінарські заняття – 4 год., практичні заняття – 4 год.,
самостійна робота – 78 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі (бали)	Змістовний модуль I. (28 б)				Змістовний модуль II. (43 б)		
Лекції (бали)	Л1(1бал)				Л2(1бал)		
Семінарські заняття (бали)		С 1 1-11 балів				С 2-11б	
Практичні заняття (бали)			ПР1 1-11 балів				ПР 2 1-11 ба
Поточний контроль					Написання реферату (15 б)		
СР (бали)	5 балів				5 балів		
Підсумковий контроль (вид, бали)	Проміжний контроль (100 балів)						

8. Рекомендовані джерела

Базові:

1. Конституція України від 28.06.1996, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30 (23.07.96), ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984, № 8073-Х // Відомості Верховної Ради УРСР, 1984, додаток до N 51, ст. 1122.
3. Лісовий кодекс України від 21.01.1994, № 3852-ХІІ // Відомості Верховної Ради України, 1994, № 17 (26.04.94), ст. 99.
4. Кодекс України про надра від 27.07.1994, № 132/94-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1994, № 36 (06.09.94), ст. 340.
5. Водний кодекс України від 06.06.1995, № 213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1995, № 24 (13.06.95), ст. 189.
6. Земельний кодекс України від 25.10.2001, № 2768-ІІІ // Відомості Верховної Ради України, 2002, N 3-4 (25.01.2002), ст. 27.
7. Господарський кодекс України від 16.01.2003, № 436-ІV // Офіційний вісник України, 2003, N 11 (28.03.2003), ст. 462.
8. Повітряний кодекс України від 19.05. 2011 р. № 3393 – VI // Офіційний вісник України 2011, № 46 (29.06.2011) ст.1881.
9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755 – VI // Офіційний вісник України 2010, № 92 (10.12.2010) ст. 3248.
10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003, № 435-ІV Офіційний вісник України, 2003. № 11 (28.03.03), ст. 461.
11. Закон України «Про використання земель оборони» від 27.11.2003, № 1345-ІV // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 14 (02.04.2004), ст. 209.
12. Закон України «Про відходи» від 05.03.1998, № 187/98-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1998, N 36-37, ст. 242.
13. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» від 19.06.2003, № 963-ІV // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 39 (26.09.2003), ст. 350.
14. Закон України «Про державний кордон України» від 04.11.1991, № 1777-ХІІ // Відомості Верховної Ради України, 1992, № 2 (14.01.92), ст. 5.
15. Закон України «Про державну експертизу землепорядної документації» від 17.06.2004, № 1808-ІV // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 38 (17.09.2004), ст. 471.
16. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994, № 4004-ХІІ // Відомості Верховної Ради України, 1994, N 27 (05.07.94), ст. 218.
17. Закон України «Про залізничний транспорт» від 04.07.1996, № 273/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1996, N 40 (01.10.96), ст. 183.
18. Закон України «Про державний земельний кадастр» від 07.07.2011 р. № 3613-VI // Відомості Верховної Ради України, 2012, № 8 (24.02.2012), ст. 61.
19. Закон України «Про заставу» від 02.10.1992, № 2654-ХІІ // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 47 (24.11.92), ст. 642.
20. Закон України «Про захист конституційних прав громадян на землю» від 20.01.2005 р. № 2375-ІV // Відомості Верховної Ради України, 2005, N 10. – ст. 194.
21. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.2003 р. № 858-ІV // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 36. – ст. 282.
22. Закон України «Про іпотеку» від 05.06.2003, № 898-ІV // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 38 (19.09.2003), ст. 313.
23. Закон України «Про концесії» від 16.07.1999, № 997-ХІV // Відомості Верховної Ради України, 1999, N 41 (15.10.99), ст. 372.
24. Закон України «Про курорти» від 05.10.2000, № 2026-ІІІ // Відомості Верховної Ради України, 2000, N 50 (15.12.2000), ст. 435.

25. Закон України «Про меліорацію земель» від 14.01.2000, № 1389-XIV // Відомості Верховної Ради України, 2000, N 11 (17.03.2000), ст. 90.
26. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004, № 1906-IV // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 50 (10.12.2004), ст. 540.
27. Закон України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції» від 25.06.2009, № 1561-VI // Офіційний вісник України, 2009, № 58 (10.08.2009), ст. 2024.
28. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997, № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1997, № 24, ст. 170.
29. Закон України «Про об'єднання громадян» від 22.03.2012, № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України, 2013, N 1. – ст. 1.
30. Закон України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» від 29.11.2001, № 2866-III // Відомості Верховної Ради України, 2002, N 10 (07.03.2002), ст. 78.
31. Закон України «Про оборону України» від 06.12.1991, № 1932-XII // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 9 (03.03.92), ст. 106.
32. Закон України «Про оренду землі» від 06.10.1998, № 161-XIV // Офіційний вісник України, 1998, N 42 (05.11.98), ст. 1538.
33. Закон України «Про основи містобудування» від 16.11.1992, № 2780-XII // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 52 (29.12.92), ст. 683.
34. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності від» 17.02.2011, № 3038-VI // Відомості Верховної Ради України, 2011, № 34 (26.08.2011), ст. 343.
35. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 07.02.2002, № 3059-III // Відомості Верховної Ради України, 2002, № 30 (26.07.2002), ст. 204.
36. Закон України «Про благоустрій населених пунктів» від 06.09.2005, № 2807-IV // Відомості Верховної Ради України, 2005, № 49 (09.12.2005), ст. 517.
37. Закон України «Про будівельні норми» від 05.11.2009, № 1704-VI // Відомості Верховної Ради України, 2010, № 5 (05.02.2010), ст. 41.
38. Закон України «Про індустріальні парки» від 21.06.2012, № 5018-VI // Відомості Верховної Ради України, 2013, № 22 (31.05.2013), ст. 212.
39. Закон України «Про особисте селянське господарство» від 15.05.2003, № 742-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 29 (18.07.2003), ст. 232.
40. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003, № 962-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 39 (26.09.2003), ст. 349.
41. Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.2003, № 1378-IV // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 15. – ст. 229.
42. Закон України «Про фермерське господарство» від 19.06.2003, № 973-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 45. – ст. 363.
43. Закон України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)» від 05.06.2003, № 899-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 38 (19.09.2003), ст. 314.
44. Закон України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 27.02.1991, № 791а-XII // Відомості Верховної Ради УРСР, 1991, N 16 (16.04.91), ст. 198.
45. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності» від 06.09.2012, № 2453-VI // Відомості Верховної Ради України, 2013, N 36 (27.08.2004), ст. 472.
46. Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» від 17.06.2004, № 1807-IV // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 38 (17.09.2004), ст. 470.
47. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016, № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради України, 2016, N 31, ст. 545.

48. Закон України Про внесення змін до закону України «Про туризм» від 18.11.2003, № 1282-IV // Відомості Верховної Ради України, 1995, N 31 (01.08.95), ст. 241; 2001, N 32, ст. 172.
49. Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів» від 24.12.1999, № 1359-XIV // Офіційний вісник України, 2000, № 1 (21.01.2000), ст. 6.
50. Указ Президента України «Про Положення про Державний комітет України по земельних ресурсах» від 14.08.2000, № 970/2000 // Офіційний вісник України, 2000, N 33 (01.09.2000), ст. 1401.
51. Указ Президента України «Про Положення про Державне агентство лісових ресурсів України» від 13.04.2011, № 458/2011 // Офіційний вісник Президента України, 2011 № 11 (20.04.2011), ст. 621.
52. Указ Президента України «Про Положення про Державну екологічну інспекцію України» від 13.04.2011, № 454/2011 // Офіційний вісник Президента України, 2011, № 11 (20.04.2011), ст. 617.
53. Указ Президента України «Про Положення про Державне агентство водних ресурсів України» від 13.04.2011, № 453/2011 // Офіційний вісник України, 2011, № 29 (26.04.2011), ст. 1259.
54. Постанова Верховної Ради УРСР «Про земельну реформу» від 18.12.1990, № 563-XXII // Відомості ВР України. – 1991. – № 10. – Ст. 100.
55. Постанова Верховної Ради УРСР «Про прискорення земельної реформи та приватизації землі» від 13.03.1992, № 2200-XII // Відомості ВР України. – 1992. – № 25. – Ст. 355.
56. Постанова Президії Верховної Ради України Про часткову зміну пункту 10 Постанови Верховної Ради України від 13 березня 1992 року «Про прискорення земельної реформи та приватизацію землі» від 29.06.1992, № 2515-XII // Відомості ВР України. – 1992. – № 37. – Ст. 556.
57. Постанова КМ України «Про експертну грошову оцінку земельних ділянок» від 11.10.2002, № 1531 // Офіційний вісник України, 2002, N 42 (01.11.2002), ст. 1941.
58. Постанова КМ України «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля» від 30.03.1998, № 391 // Офіційний вісник України, 1998, N 13 (16.04.98), ст. 495.
59. Постанова КМ України «Про затвердження Положення про моніторинг земель» від 20.08.1993, № 661 // Зібрання постанов Уряду України, 1994, N 1, ст. 5.
60. Постанова КМ України «Деякі питання удосконалення управління в сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними» від 07.06.2017, № 413.
61. Постанова КМ України «Про затвердження Положення про порядок розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних та іноземних організацій в Україні» від 27.02.1995, № 146.
62. Постанова КМ України «Про Державний технологічний центр охорони родючості ґрунтів» від 04.08.2000 № 1218 // Офіційний вісник України, 2000, № 32 (25.08.2000) ст. 1359.
63. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів» від 20.06.2007, № 848 // Офіційний вісник України, 2007, № 46 (02.07.2007), ст. 1885.
64. Постанова КМ України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 25.12.2015, № 1127.
65. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру» від 17.10.2012, № 1051.
66. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів

- районування (зонування) земель» від 26.05.2004, № 681 // Офіційний вісник України, 2004, N 21 (11.06.2004), ст. 1429.
67. Постанова КМ України «Про внесення змін до Порядку проведення інвентаризації земель та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» від 20.02.2013, № 154.
68. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку користування землями водного фонду» від 13.05.1996, № 502 // Зібрання постанов Уряду України, 1996, N 11, ст. 326.
69. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку реєстрації об'єктів державної експертизи землепорядної документації та типової форми її висновку» від 12.07.2006, № 974 // Офіційний вісник України, 2006, N 28 (26.07.2006), ст. 2031.
70. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку складання паспортів річок і Порядку установлення берегових смуг водних шляхів та користування ними» від 14.04.1997, № 347 // Офіційний вісник України, 1997, число 16, с. 80.
71. Постанова КМ України «Про затвердження Правил охорони внутрішніх морських вод і територіального моря від забруднення та засмічення» від 29.02.1996, № 269 // Зібрання постанов Уряду України, 1996, N 8, ст. 241.
72. Постанова КМ України «Про затвердження Типового договору про розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки» від 04.03.2004, № 266 // Офіційний вісник України, 2004, N 10 (26.03.2004), ст. 596.
73. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку інформаційної взаємодії між кадастрами та інформаційними системами» від 03.06.2013, № 483.
74. Постанова КМ України «Про затвердження форми сертифіката на право на земельну частку (пай) і зразка Книги реєстрації сертифікатів на право на земельну частку (пай)» від 12.10.1995, № 801 // Зібрання постанов Уряду України, 1996, N 2, ст. 63.
75. Постанова КМ України «Про порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам» від 19.04.1993, № 284 // Зібрання постанов Уряду України, 1993, N 10, ст. 193.
76. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку проведення інвентаризації земель» 23.05.2012, № 513.
77. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку охорони геодезичних пунктів» від 08.11.2017, № 836.
78. Постанова КМ України «Деякі питання функціонування Державного реєстру речових прав на нерухоме майно» від 06.06.2018, № 484.
79. Постанова КМ України «Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів)» від 23.11.2011, № 1278 // Офіційний вісник України, 2011, № 97 (23.12.2011), ст. 3538.
80. Постанова КМ України «Про Методику нормативної грошової оцінки земель населених пунктів» від 23.03.1995, № 213.
81. Постанова КМ України «Про Методику затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення» від 16.11.2016, № 831.
82. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру» від 17.10.2012, № 1051 // Офіційний вісник України, 2012, № 89, (30.11.2012), ст. 3598.
83. Постанова КМ України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» від 18.12.1998, № 2024 // Офіційний вісник України, 1998, N 51 (08.01.99), ст. 1890.
84. Постанова КМ України «Про прикордонний режим» від 27.07.1998, № 1147 // Офіційний вісник України, 1998, N 30 (13.08.98), ст. 1127.
85. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них» від 08.05.1996, № 486.

86. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення державного водного кадастру» від 08.04.1996, № 413.
87. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ» від 16.04.2004, № 7 // Юридическая практика, 2004, 07, № 28.
88. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів «Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля» від 27.02.2002, № 88 // Офіційний вісник України, 2002, N 12 (05.04.2002), ст. 631.
89. Наказ Державного комітету України по земельних ресурсах «Про затвердження Порядку консервації земель» від 26.04.2013, № 283.
90. Наказ Державного комітету України у справах містобудування і архітектури «Про затвердження Методики обстеження і паспортизації гідротехнічних споруд систем гідравлічного вилучення та складування промислових відходів» від 19.12.1995, № 252.
91. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України «Про затвердження Методики визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства» від 27.10.1997, № 171 // Офіційний вісник України, 1998, N 18 (21.05.98), ст. 664.
92. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Порядку адміністрування Державного земельного кадастру» від 27.12.2012, № 836 // Офіційний вісник України, 2013, N 8 (08.02.2013), ст. 314.
93. Наказ Головного управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України «Про затвердження Інструкції з топографічного знімання у масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000 та 1:500 (ГКНТА-2.04-02-97)» від 09.04.1998, № 56 // Офіційний вісник України, 1998, № 29 (06.08.1998), ст. 1114.
94. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження зразків та описів печаток державних кадастрових реєстраторів» від 20.12.2016, № 557 // Офіційний вісник України, 2013, № 9 (12.02.2013), ст. 358.
95. Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів» від 19.06.1996, № 173.
96. Земельне право [Текст] : навч. посіб. / О. Г. Боднарчук, К. М. Васьківська. - Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021. - 446 с.
97. Екологічне та земельне право України. Тестові завдання [Текст] : навч.-метод. посіб. - Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. ю. Федьковича, 2020. - 280 с.
98. Земельне адміністрування: сучасний стан та перспективи [Текст] : [колект.] монографія / [К. А. Мамонов та ін.] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова : Панов А. М. [вид.], 2019. - 343 с.
99. Корнєєв Ю. В. Земельне право України: Навч. посіб. / Ю. В. Корнєєв. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 200 с.
100. Земельне право у схемах і таблицях: навч. посіб. / Н. І. Дуравкіна ; Харків. нац. ун-т внутр. справ, Сум. філ. - Суми : Мрія, 2018. - 99 с. : табл., схеми.

Додаткові:

1. Земельне право : навч. посіб. / О. Г. Боднарчук, К. М. Васьківська, А. П. Гаврилішин ; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021. - 445 с.
2. Земельне право : навч. посібник / О. І. Баїк, У. П. Бобко, М. С. Долинська, А. О. Дутко, Н. М. Павлюк ; за ред. О. І. Баїк. Львів : Навчально-науковий Інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2020. 326 с.
3. Земельне право України (у схемах): навч. посіб. / О. М. Шуміло ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. - 287 с. : схеми, рис.

4. Земельне право України: навч. посіб. / [І. І. Каракаш та ін.] ; за ред. І. І. Каракаша і Т. Є. Харитонової ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Вид. 2-ге, перероб. і допов. - Одеса : Юридична література, 2017.
5. Земельне законодавство України: постатейний покажчик правових позицій Верховного Суду України: [довідник] / О. М. Ткачук. - Харків : Право, 2017. - 232 с.
6. Земельне право України: навч. посіб. / [І. І. Каракаш та ін.] ; за ред. І. І. Каракаша і Т. Є. Харитонової ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Вид. 2-ге, перероб. і допов. - Одеса : Юридична література, 2017. - 585 с.
7. Земельне право України: навч. посібн. / А. І. Ріпенко, О. М. Пашенко. — Київ : ВД «Дакор», 2016. — 236 с.
8. Земельне право України: навчальний посібник/ І.І. Каракаш, В.Д. Сидор, Т.Є. Харитонova та ін.; за ред. І.І. Каракаша і Т.Є. Харитонової. – Вид. 2-ге, переробл. і допов. – Одеса: Юридична лeтepaтypa, 2017 – 588 с.
9. Шуміло О. М. Земельне право України (у схемах) : навч. посіб. / О. М. Шуміло ; МВС України ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2017. – 288 с

9. Додаткові ресурси

1. Режим доступу: www.zakon1.rada.gov.ua – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Законодавство України.
2. Режим доступу: www.pravoua.com.ua – журнал «Право України».
3. Режим доступу: www.liga.net - "Ліга", система. інформаційно-правового забезпечення.
4. Режим доступу: https://map.land.gov.ua/?cc=3717724.4592791474,6432181.974853647&z=10&l=kadastr&bl=ortho10k_all&marker=2650909.84806433,6207612.130777336 – публічна кадастрова карта